

ZDRUŽENE DRŽAVE V VOJNI.

BEZ TRI MILJARDE DOLARJEV ZNAŠA PRVI VOJNI RAČUN.

VOJNI DEPARTMENT IMA NAČRT ZA SPLOŠNO VOJAŠKO SLUŽBO. — DVA MILJONA VOJAKOV V DVEH LETIH.

Washington, 5. apr. — General-konsul Wilbur v Genovi poroča, da je bil včeraj potopljen nemški ameriški parnik "Misurina". Med 53mi mornarji je 2 Američanov. Vsi so se rešili.

Paris, 5. apr. — Ministrski prednik Ribot je danes v poslanski zbornici naznanil, da so Združene države pripravile za vojno na trzi zaveznikov. Njegov govor je povzročil veliko navdušenje. Amerikemu poslaniku Sharpu, ki je sedel na galeriji diplomatov, je zbornica priredila velike ovacije.

Washington, 5. apr. — Vlada je danes naložila kongresu, da nemudoma dovoli tri milijarde in tisto milijonov dolarjev za armado in mornarico. Predložena je tudi naredba za pomnožitev moštva v mornarici na 150.000 mož in mornarske pehote (marine corps) na 30.000. Od zahtevane svote namerava vlada izdati 2.930.000.000 samo za armado.

Vojni department je izdelal načrt za splošno in prisilno vojaško službo, katerega bodo predložili v kongresu čim bo sprejeta vojna resolucija. Po tem načrtu milijono izveščati dva milijona vojakov v dveh letih. Kakor hitro bo načrt predložen, bo tudi objavljen v podrobnostih.

Washington, 5. apr. — Ob deseti uri jutraj je bila odprta seja poslanske zbornice in kongresnik Flood, predsednik zbornice, je takoj predložil vojno resolucijo, kakršna je bila sprejeta v senatu. Nato se je vnela debata, ki je trajala do večera. Flood bi bil lahko po poslovniku predlagal, da gre resolucija na glasovanje po enourni debati, toda dati je hotel priliko vsem kongresnikom, da povedo svoje mnenje. Šestnajst poslancev se je prijavilo, da bodo govorili proti resoluciji.

V teku debate so sempatija letale ostre besede. Kongresnik Miller iz Minnesote je v svojem govoru povzročal senzacijo, ko je rekel, da vsebuje znana Zimmermannova nota še en do zdaj neobdelan odstavek, ki se glasi, da bo Nemčija zalagala Mehiko z orožjem in strelivom in poslala nemške rezerviste iz Združenih držav v Mehiko. (Državni tajnik Lansing je pozneje zanikal resničnost Millerjeve trditve, rekoč, da v Zimmermannovi noti ni tega.)

Britten, republikanec iz Chicaga, je predlagal, da se resolucija popravi v toliko, da predsednik ne sme brez dovoljenja kongresa poslati ameriških čet v Evropo. Cooper iz Wisconsin se je bil v svojem govoru proti resoluciji tako razgled, da si je razbil naočnike. Kitchin, vodja demokratov, se je zglasil popolnoma, da bo govoril in glasoval proti resoluciji.

Flood je otvoril debato z ostrim napadom na Nemčijo, rekoč, da čas argumentiranja je minul in da zdaj je treba delati. Za njim so pa skoraj brez izjeme govorili le nasprotniki vojne.

UVESTI HOČEJO OBVEZNO VOJAŠKO DOLŽNOST.

Washington, D. C. — Komaj je senat sprejel resolucijo o proglasitvi vojnega stanja med Nemčijo in Združenimi državami, že so

PRELOM Z AVSTRIJO. SENAT JE GLASOVAL ZA VOJNO Z 82 GLASOV PROTI 6.

Washington, 5. apr. — Lansing je danes uradno potrdil vest, da je poslanik Penfield pripravljen na odhod iz Dunaja. Pološaj med Ameriko in Avstrijo je zelo delikaten.

Washington, 5. apr. — Prelom diplomatskih stikov z Avstrijo se smatra neizogibnim. Avstrijski poslanik je popolnoma ignoriran in še celo uradniki, ki imajo v o-

skrbi avstrijsko poslaništvo, ne morejo govoriti v njegovem imenu.

Dunaj čez London, 5. apr. — Znanenja kažejo, da bo avstrijska vlada pretrgala diplomatske vezi z Washingtonom, ako kongres napove vojno Nemčiji. Vlada je že pripravila posebni vlak, ki bo na razpolago amerškemu poslaniku Penfieldu, kateri morda še danes odide iz Avstrije.

INOZEMCEM, KI SE POKORE POSTAVAM, SE NE BO ZGODILO NIČ ŽALEGA.

Washington, 5. apr. — Danes je bilo uradno razglašeno, da inozemci, iz držav, s katerimi bo Amerika v vojni, ne bodo izgubili svoje lastnine, niti osebne svobode, ako se bodo obnašali dostojno in se pokorili zakonom.

Župan Seger iz Passaic, N. J., je pisal vladi za pojasnila, kakšno stališče bo vlada zavzela napram nedržavljanom iz Nemčije in Avstrije; obenem je naznanil, da mnogi inozemci v Passaicu jemljejo svoj denar iz bank v strahu, da jim ga zaplenijo oblasti.

Na to pismo je danes brzojavno odgovoril predsednikov tajnik Tumulty, ki je dobil formalno zagotovilo od državnega tajnika Lansinga: "Nobenemu inozemcu, kateri se obnaša v smislu postav, se ni treba bati zaradi svojega premoženja ali svobode ob času vojne, ako jo napove kongres."

MILČARJI IN SLOVENC V SPOPADU.

V ponedeljkovi številki "Prosveta" smo poročali o spopadu med milčarji in "Avstrijanci", nekje v Illinoisu, kakor je poročalo v nedeljo čikaško časopisje. Včeraj smo pa dobili od člana naše jednote popolnoma drugačno poročilo o dotičnem dogodku, ki se glasi:

"V (vsled prostovoljne cenzure, kateri se je podvrglo vse časopisje, zamolčimo ime kraja) imamo dve dva tedna osemdeset mož državne milice, ki čuvajo most, elektrarno in posebno slap, da ga ne bi poškodovali Nemci. Zadnjo soboto je bil ples v dvorani, kjer so nastanjeni milčarji — ne vem, katero društvo je že priredilo ples — in tega plesa se je vdeležilo tudi dosti vojakov, ki so bili že zaljubljeni v slovenska dekleta. Pet slovenskih fantov, ki so tukaj rojeni, se je med zabavo malo preveč navleklo pijske in po zabavi so šli okrog polnoči domov čez dotični most, na katerem je milčarska straža. Nihče pa ne ve, oziroma nič ne more povedati, iz kakšnega vzroka so se spopadli. Nastal je pretep. Vojaki so streljali v zrak, fantje so pa metali opeko, toda smrtno ranjen ni bil nihče. Po mojem najboljšem mnenju je vse prišlo zaradi deklet.

Zabeležiti pa imam še eden dogodek. Ravno tisto noč sta šli neka Slovenka in njena hči iz prodajalne in med potjo sta ju napadla dva milčarja z ne baš lepim namenom. Žena se pa ni ustrašila, temveč je prvega v drugega oplazila po nosu, na kar je bil mir. Te vesti ni prineslo kapitalistično časopisje."

ZLATO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Washington, D. C. — V zvezni zakladnici je sedaj za \$3.044.309.292 zlata. Zlato se je v zadnjih petih letih podvojilo, največji je pa bil dotok zlata v zakladnico, odkar je izbruhnila vojna.

ŠTEVILO SALUNOV ZNIZAJO S PRVIM JULIJEM.

Duluth, Minn. — V Duluthu je 123 salunov. Odkar so pričeli "sušiti" mesto v zimskem juliju, je 46 salunov zapelo vrata. Do prvega julija t. l. bo zaprlo 68 salunov vrata.

DEBATA ZA IN PROTI VOJNI JE TRAJALA TRINAJST UR. — LA FOLLETTE JE IMEL DOLG GOVOR.

Washington, D. C. — Po vihar- ni debati je senat v sredo ponoči ob 11:15 sprejel izjavo za proglasitev vojnega stanja med Združenimi državami in Nemčijo. Dva in osemdeset senatorjev je glasovalo za resolucijo, šest proti nji, osem senatorjev ni bilo navzočih.

Proti resoluciji so glasovali senatorji Asle J. Gronna, republikanec iz Severne Dakote; Harry Lane, demokrat iz Oregona; R. M. La Follette, republikanec iz Wisconsin; G. W. Norris, republikanec iz Nebrasko; William J. Stone, demokrat iz Missisipi; J. K. Vardaman, demokrat iz Missisipi.

Trinajst ur je trajala debata, v kateri so padle meje strank in je bilo slišati le govor za vojno ali proti nji. Mala protivojna skupina je skušala v zadnjem trenutku s tehtnimi argumenti, češ, da je ljudstvo proti vojni, prepričati, da kongres sprejme resolucijo za proglasitev vojnega stanja.

Senator Norris je dejal, da hočejo proglasiti vojno, ker tako zahtevajo municijski baroni v Wall Streetu. Najzanimivejši ugovor proti vojni je govoril senator La Follette, s katerim je tako počel senatorja Williamsa, da mu je odgovorjal v daljšem govoru.

La Follette je pričel svoj govor s citiranjem pisma, ki ga je pisala žena iz Severne Dakote kongresniku Helgesonu, v katerem protestira proti vojnemu klanju.

Ko je nehal s citiranjem, je dejal La Follette, da je dolžnost senatorjev in kongresnikov glasovati po njih prepričanju kadar se jim predloži kakšno vprašanje. Ali časniki v tej deželi so izdelali drugo doktrino. To je doktrina, da se podpira predsednika, ne da se vpraša, ali je v pravem ali ne.

"Nikdar nisem podpisal te doktrine in je ne bom," je nadaljeval La Follette. "Podpiral sem predsednika, če sem bil prepričan, da je v pravem, in oponiral mu bom, če sem prepričan, da ni v pravem."

"Če je za nas važno, kadar govorimo o domačih zadevah, mogoče na srečo ne soglašamo, da je še važnejše, kadar je treba glasovati po našem prepričanju, če je pred nami vprašanje miru in vojne, ki se dotika življenj in premoženja našega ljudstva."

Senator je na to prešel na govor predsednika v kongresu, ki ga je govoril, ko je pretrgal diplomatske veze z Nemčijo in je zahteval oboroženo neutralnost. Dejtal je, da se od takrat niso prav nič spremenile razmere in da je oborožitev trgovskih ladij zunje pogubonska, ker jih zvojuje v njih pogubo.

La Follette je na to čital brzojavke, ki so naznanjale izid "slavnatega glasovanja" o napovedi vojne, pisma, dopisnice, ki so dokazovale, kako ljudstvo sodi o napovedi vojne. Povdarjal je, da od 15.000 do 20.000 listov, brzojavk in dopisnic, ki jih je prejel o tem važnem vprašanju, 80 do 90 odstotkov priznava njegovo stališče pravilnim.

"Siromaki, ki bodo poslani v streliške järke, nimajo organiziranih trobil," je povdarjal La Follette, "nimajo tiska, ali nekega dne jih bodete slišali. Upam, da se to zgodi mirnim in rednim potom in kmalu, če storimo ta ko-

(Dolje na 2. strani, 6. kolona)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4636.

Datum v oklepaju n. pr. (Februarja 28-17) poleg vsakega imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Kaj mora storiti Amerika v svrhu, da se čimprej konča vojna in doseže zmaga nad Nemčijo.

Vojna je napovedana!

Kaj je zdaj storiti? Kaj je dolžnost ameriškega ljudstva in predvsem ameriškega delavstva? Ali bomo stali na strani in še protestirali: "Ne v vojno! Mi smo proti vojni! Dol z vojno!" — Bila bi neumnost, kakor bi bila neumnost, postaviti se poleg goreče hiše in kričati, da hiša ne sme goreti.

Dolžnost ameriškega delavstva je, gledati in skrbeti, da se vojna čimprej konča in konča z zmago Amerike. Da pa bodo Združene države uspešne in zmagovite v tej vojni, je absolutno potrebno, da se v našem notranjem, gospodarskem sistemu izvrše neke važne in temeljite izpremembe.

Amerika absolutno ne more voditi uspešne vojne in efektivno sodelovati zavezniški, ako bo pustila, da jo še dalje izkoriščajo kapitalisti s privatnim proizvajanjem potrebščin. Korupcija, graft in grabežstvo profita iz vojne mora izginiti.

Amerika je šla v vojno z namenom — kakor je rekel predsednik — "da prisili cesarsko nemško vlado do pogojev in čimprej konča vojno, ki ima prinesiti trajni mir".

V doseg tega namena je pa treba, da se Združene države najprej utrdijo doma. Ameriški delavec ne more iti v vojno z bojznijo in dvomom v srečo, kaj da bo z njegovo družino, ako se več ne povrne; ne more se ogrevati za vojno, ako vidi, da jo drugi izkoriščajo v svoje zasebne interese.

Predsednik Wilson bi moral takoj priporočiti kongresu in kongres ne bi smel zaključiti zasedanja, dokler ne izvrši sledečih naredb v dobrobit ameriškega ljudstva in kot garancijo za hitro in uspešno končanje vojne:

Prvič: vlada mora vzeti v svojo posest in operirati izključno le ona železnice, ekspres, telegraf in meddržavni telefon.

Drugič: Premogokopi, rudniki in oljni vrelci morajo takoj postati lastnina Združenih držav in pod kontrolo zvezne vlade, ki jih operira.

Tretjič: Vlada mora vzeti v svojo posest hladilnice in žitnice z vso zalogo živeža vred, katerega sme edinole ona upravljati in prodajati ljudstvu po najnižji ceni, ki je mogoča.

Četrth: Vlada mora vzeti v svoje roke vse potniške in tovarne parnike, ki plovejo po jezerih in na visokem morju; edino vlada sme operirati parnike.

Petič: Vse monopolizirane industrije, ne samo munijske in orožne tovarne, temveč vse fabrike, morajo priti v roke Združenih držav in vlada v Washingtonu mora biti njihov glavni upravitelj.

Šestič: Vsi delavci, moški in ženske, morajo imeti priložnost do dostojne življenske eksistence na podlagi osemurnega delavnikarja in zadostne plače.

Sedmič: Na vse letne dohodke, ki dosegajo in prese-gajo \$10.000, se ima naložiti stoprocentni davek.

Osmič: Vse dedščine, ki dajejo več kot \$10.000 letnih dohodkov, morajo iti v vladno blagajno izvemši toliko, kolikor je potrebno za podporo starcev in nedoraslih otrok.

Devetič: Svoboda govora, tiska, zborovanja in druge svobodščine, ki jih jamči ustava, morajo ostati med vojno nedotaknjene — izvzemši v slučajih, če bi se te svobodščine zlorabljale v korist sovražnika, s katerim so Združene države v vojni.

To so absolutno potrebne navedbe, ki jih mora izvršiti naša vlada, ako hoče, da bo vojna uspešna in brez večjih žrtev. Ako se to zgodi med vojno, bo prav gotovo ostalo tako tudi po vojni — in to bo največja garancija za bodoči, trajni mir.

GRADUATING CLASS IN FRONT OF BANCROFT HALL

Photos by American Press Association.

Zgoraj: Graduantje vojaške akademije pred Bancroftovo dvorano v Washingtonu.

Spodaj: Vodstvo akademije s mornaričnim tajnikom Danielsom na čelu.

tamkaj zaradi zarote proti carju. Med prvimi, ki so bili osvobodeni, je bila glasovita Marija Spiridonova, ki je ubila načelnika žandarmerije, kateri je bil na glasu kot velik tiran in mučitelj jetniškov. Ona sama je bila mučena v jetniški celici celih sedem dni in potem so jo obsodili na smrt; pozneje je bila pomiloščena in poslana v Sibirijo.

Marija Spiridonova je zdaj bolna in leži v bolnišnici.

(Konec prihodnjic.)

SENAT JE SPREJEL VOJNO RESOLUCIJO. OSTRE BESEDE SO PADLE V DEBATO.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

ski in protipredsedniški, protikongresni in protiameriški.

Ko je senator Williams dejal, da bi tako ne govoril še Bethmann Hollweg, je senator La Follette šel iz dvorane, ostal je pa v sobi za obleko, da je lahko vse slišal. Williams je na to nadaljeval, da sliki bolestone krike mož, žen in otrok, ki so jih potapljače poslale v moker grob, ali senator iz Wisconsinu jih ne sliši, in povdaril je:

"Če se zdaj ameriško ljudstvo ne dvigne v patriotičnem navdušenju, potem so degenerirani sinovi plemenitih prednikov. Zapleteni smo sedaj v to vojno, ali zapletel nas ni kongres, ampak je to izvršil nemški kaiser. Pridružujem se predsedniku v izjavi, da nismo sovražni nemškemu ljudstvu. Živel sem dve leti med njim."

Williams je na to očital La Folletu, da ne ve kakšna je razlika med sodiščem, ki sodi o zaplenjenih ladjah, in torpedom. Naslikal je nevarnost, ki prihaja za Združene države, če zmagajo Nemčija, in dejal, da je laž, če se trdi, da za to vojno stoji Wall Street, ker Wall Street ni potopil "Lusitani-je", "Arabica" in "Sussex".

Senator Husting iz Wisconsinu je zagovarjal stališče, da mora biti vodstvo zunanjih zadev v rokah enega samega moža. Povdarjal je, če bi se vprašanje predložilo ljudstvu, da ljudstvo soglasno s predsednikom.

Senator Cummins iz Iowe je v daljšem govoru pojasnjeval, zakaj glasuje za vojno.

Senator Hardwick iz Georgije je dejal, da mora biti resolucija sprejeta ne radi tega, ker ameriško ljudstvo ali kongres želi vojno, ampak ker je postala neizogibna potreba.

Senator Pittman iz Nevade je dejal, da simpatizira z materami, katerih pisma so bila tukaj čitana, ker bodo nosile butaro vojne. Povdaril je, da rajše vidi, da se v tej vojni izgubi nekaj sto mož kot kasneje milijone mož. Premagati moramo Nemčijo, če ne premaga Nemčija nas.

Govorili so še senatorji James iz Kentuckija, senator Harding iz Ohio, senator Hitchcock, senator Swanson iz Virginije in drugi senatorji, katerih izjav pa ne moremo prinesiti z ozirom na omejen prostor v listu. Večina senatorjev, ki se je oglasila za besedo, je govorila za proglasitev vojnega stanja.

Ruski pregnanci na poti v svobodno domovino.

Tjumen, Sibirija, v začetku aprila. — Okrog 100.000 ruskih pregnancev je na poti v domovino. Čez 50.000 sani se vleče v nepretrgani verigi po snegu in ledu severne Azije in na teh saneh sede in leže žrtve starega ruskega režima; žrtve so danes svobodni ljudje, ki se vračajo iz rudnikov in nešteti kazenskih naselbin domov v Rusijo. Od vseh straši prihajajo sani do najbližnjih postaj, sibirskih železnice. Videti je, kakor da je naenkrat oživela vsa Sibirija — kakor da se vrši veliko preseljevanje. Potniki na saneh so iz vseh slojev in vseh poklicev. Med njimi so člani starih terorističnih družin in ljudje, ki so bili pregnani na povelje carjevih oblastnikov brez vsake sodne obravnave in celo brez znanega "zločina".

Pregnanci hitijo v nepretrganih vrstah, da čimprej uidejo iz krajev žalosti, preden se začne tajati sneg. Kakor hitro odgreje spomladansko solnce, bo vsako potovanje brez sani nemogoče tudi v najmrzljajših krajih ob reki Leni in kdor prej ne odide, bo moral čakati šest tednov do dva meseca, ko se stopi sneg.

Poročevalec "Associated Pressa" je prišel s skupaj v družbi poslanca dume M. Rozenova in dveh članov bivšega carskega sveta z namenom, da bo priča temu brezprimernemu izseljevanju. Omenjena trojica je bila poslana v Sibirijo od začasne vlade, da razloži oblastem in priganecem vladni preobrat v Petrogradu. Obenem ima nalogo, poučiti volilce glede na prihajajoče volitve zastopnikov za ustavodajni zbor.

Osvoboditev ruskih pregnancev se je pričela še le zdaj. Na prvo večjo trumo pregnancev smo naleteli v Jekaterinoslavu v Uralu, ki je bilo 150 političnih kazencev. Vozili so se v posebnih vagonih in na poti so bili ves čas od 24. marca. Nato so šli pet dni kasneje, ko so prišle prve vesti o revoluciji.

Na železniški postaji, kjer se je ustavil vlak z izgnanci, jih je čakala velika množica ljudi, ki jih je navdušeno pozdravila. Izgnanci so veselo odzdravili, ali reveži so bili v tužnem stanju; slabi, raztrgani in umazani. Mnogokateri so bili mučili revmatizem, ki se ga je nalezil v mrzlih jamah, dva sta izgubila roke in noge v silnem mrazu, ko sta bila napot zmrznila, in nekateri drugi so bili obstrlejeni v hrbtu, ko je hotel pobegniti teden dni pred revolucijo, pa so ga ujeli. Ležal je v jetniški bolnici, ko je zvedel, da je svoboden.

Pregnanci so tako hitro zapustili bivališča in drli proti železnici, da niso imeli časa misliti na obleko in čistočo telesa; vsled tega je bil pogled na nje skoraj komičen. Večina je bila v delavskih, jetniških oblekah. Nekateri so imeli tople kožuhe, ki so jih dobili od sočutnih ljudi med potjo, in s temi so zakrili jetniške enjane. Med temi, ki so se postavili s kožuhi, je bil tudi mlad in aristokratski milijonar iz Odese, ki je bil obsojen deset let v Sibirijo zaradi sodelovanja pri uporih v črnomorski floti.

Drugi so pa imeli na sebi mastne ovčje kože in umazane volnene suknjice, s katerimi so se branili proti ostri sibirski zimi. Neki jetnik iz ječe v Irkutsku je bil oblečen v uniformo z zlatimi našivi, ki je bila lastnina odstavljene gubernatorja v Irkutsku, in to uniformo je pokrivala razcapana in šepasta vrhnja suknja.

Ves Jekaterinoslav se je zbral, da počasti došle izgnance. V naglici so jim priredili pojedino, pri kateri je govorila Sofija Vasneva, ki je prebila sedem let v Sibiriji zaradi "groznega zločina" — ker so našli pri nji revolucionarne brošure.

Kakor hitro se je bila v Sibiriji raznesla vest o revoluciji, so se takoj podali na pot vsi izgnanci, ki so imeli sredstva za potovanje. Potovali so dan in noč. Pet dni po revolucionarni zmagi v Petrogradu je prišlo v Irkutsk šeststose izgnancev. Velika večina pa ni mogla na pot zaradi pomanjkanja vlakov. Vsi, ki so ostali v Irkutsku, so si postavili šotore naokrog mesta in ob železnici in morda preteče mesec dni, preden bodo mogli oditi.

Predsednik sprejemnega odbora v Jekaterinoslavu je dal korespondentu splošno sliko o sedanjem položaju in prospektu izgnancev. Dejal je, da je vseh skupaj okrog 100.000 v Sibiriji, katerim je amnestija provizorične vlade podelila prostost.

V tej armadi so všteti "politični zločinci," teroristi, osumljeni, ki so bili na piki, da razširjajo revolucionarno čtivo in kateri so bili pregnani brez sodne razprave, namreč na ukaz tajne policije ali ministra za notranje zadeve, in končno je več desetstose mušikov, ki so jih poslali v Sibirijo občinski načelniki. Teh mušikov, bo mnogo ostalo v Sibiriji, ker pričakujejo, da bodo življenske razmere veliko ugodnejše pod novo vlado.

Ena največjih naselbin za pregnance je bila Jakuba v severno-istočnem delu Sibirijske; tam je živelo 15.000 pregnancev. Iz rudniškega okrožja Nerčinsk je prišlo sto pregnancev in med temi je tudi sedem žensk, ki so bile poslane

Širom Amerike.

PONESREČEN BEG.

Joliet, Ill. — Štirje kazenci so se polastili avtomobila jetniškega Mihaela Zimmerja in so ga v dolgi krogi pognali z vso hitrostjo odprta vrata. Prvi nevarnostni signal so se slišali, ko se je pri New Lenox, šest milj od kaznilnice, ustavil avtomobil, ker je bil karburator (razpredelnik za gorivo) izreda.

Kazenci so vstopili v gorala, kateri se nahaja avtomobil jetniškega Zimmerja. Zvezali so Warren Sandersa in Georgea Measa, kaznence, ki sta imela črna goraz, in njima natlačili enega na usta, da nista mogla klicati na pomoč.

Za vetrobranom so položili kleno ploščino, da se jim ni bilo treba bati krogele. Na to so čakali, kadaj odpro velika vrata na vrhu, da pride 400 kazencev iz kamnoloma k obedu.

Točno opoldne so odprli vrata in kazenci iz kamnoloma so pričeli prihajati k obedu. V tem trenutku so pognali avtomobil z vso hitrostjo, da so kaznenci prestrašeni odskočili na obe strani.

Avtomobil je drdral s hitrostjo vlaka proti vzhodu in straže so nanj odprle ogenj iz pušk.

Kapitana Keeley in Cassin sta postavila avtomobil, ki je prihajal po poti in sta sledila kazencem.

Keeley je zaključil, da bodo kazenci hoteli priti v Chicago po potu, ki vodi skozi Blue Island, in je zavil na stran, da jim prepreči pot. Pri New Lenox jih je došel. Nekaj kazencev je kot nor sunkal stroj, a ko so stražniki zavpili roke kviško, so se kazenci smehljaje podali.

Kazenci so bili sledeči: John Leski iz Chicago, vlomilec; Chyl McCloskey iz Chicago, obsojen v do smrtno ječo; John Lane iz Periorije, ropar; Robert Clausen iz Chicago, tat.

UMOR IN SAMOMOR.

Akron, O. — Walter Gresham je našel svojega brata Charlesa D. Greshama ležati ustrelenega na postelji, njegova žena je pa sedela mrtva in zadeta v tisk na stolu.

Na neki podobi so našli priti-njeno noto s podpisom "pa" in "ma," ki je pripovedovala, naj ju vpepelijo in mrljaka slavnost naj se vrši brez cvetlic.

V začetku so mislili, da je zakonska dvojica sporazumno izvršila samomor. Policija je drugega mnenja. Po njeni teoriji je Gresham prvo ustrelil ženo na postelji, kar dokazuje glavnik in krvava sled. Gresham je ustrelil seboj po tem, ko je svojo ženo ranil smrtno. Greshamova žena, dasi težko ranjena, je vseeno ležala v kuhinjo, da pije vodo. Policija je našla krvavo sled pri vodovodu, kar dokazuje, da je hotela piti vodo. Našli so jo tudi sedeti s kosirasto čašo v roki. Vse te okoliščine govorijo v mnenju policije, da je Gresham svojo ženo najprej ustrelil smrtno in potem sebe ubil.

"SVETA" JE LASTNINA.

Chicago, Ill. — Zemljišni trgovci zahtevajo, da legislatura v Illinoisu sprejme zakon, ki določa meje zamorskim naselbinam v mestih. Gospodje zemljišnih trgovci pravijo, če se to ne zgodi, da bo \$250.000.000 škoda na posestvih v Chicago, ker prihaja vsak mesec do 10.000 zamorcev v Chicago, ki se selijo na vse kraje v mestu.

MESARSKI KRALJ JE DAL DROBITINO SVOJIM DELAVCEM.

Chicago, Ill. — J. Ogden Armour in še neki drugi član Armourjeve družine razdelita med delavce od svojega profita \$500.000 kot velikončno nagrado. Nagrada so deležni uslužbenci ki delajo za Armour & Co. in zaslužijo na leto manj kot \$1.800.

KOLIKO PORABIJO ŽELEZNICE PREMOGA.

New York, N.Y. — Newyorška trgovska zbornica poroča, da so železnice v letu 1916 porabile 200 milijonov ton premoga. Prejšnja leta so porabile le 150 milijonov ton premoga, letos pa pričakujejo, da ga porabijo 260 milijonov ton.

Če sodimo profit železniških kraljev po uporabi premoga, tedaj bo dobiček letos ogromen.

KLETVA.

Spisal August Senoa. — Prevel Starogorski.

(Mladjeveranje)

Ugajala je Andjelija kraljici, ugajala Gorjanskemu, a še bolje njegovemu sinu. Junaško vedenje lepe Andjelije je prevzelo mladega Gorjanskega.

— Oženim se z njo, ali z dobrim, ali z silo. Lepa je kakor svetnica, ali pogled njen govori, da ni samo ženska, da ne bo rodila otrok, nego junake.

Tako je govoril mladi Gorjanski očetu in Jelisavi v požestkem gradu, a na vrtu samostanskem, ob blede mesečini je sedel na kamnu škof Pavel. Na ramo se mu je naslonila Andjelija. Gledala je nje Laeko, ki je ležal v travi, gledala je lepega junaka Berislava. Sedel je na porušenem zidu in pel s tužnim glasom, da se je razlivala skozi noč hrvatska pesem:

„Jadnu šetu išeta mi,
išeta mi knez Nikola,
šeta jadnu.
Davori mi! Davori!“

Krasen glas je točno hitel v mrak, a Andjeliji je kipel sree in solzno oko je iskalo lepo lice Berislavo.

Tedaj zavzveni v travi Laekova sablja.
— Brat — reče škofu. — To pomenja kri. Sablja mi govori. Kaj misliš ti?

— Gledam ono močno lipo, slovensko drevo in mislim, ali lahko kdo te drevo izkorenini — odvrne škof.

A iz junaškega grla Berislava Palizne zaori v tiho noč.

„Darovi mi knez Nikola,
i ta sila pade okola.
Davori mi! Davori!“

Zaorila je pesem skozi noč in dospela do kraljevskih dvoran. Za bogato mizo se sklone Gorjanski k Jelisavi in zašepeta.

— Ali si slišala?
— Da! Stara in krvava pesem je to — reče Jelisava in glava ji klone na prsi.

VIII.

Požestki mir je sklenjen. Junaki hrvatske zveze so se vrnili v svoje gradove in škof Pavel v Zagreb. Mirni bodo ali oprezní, pazili bodo skrbno, kaj dela Gorjanski. Ko se je vrnil škof, je prišel k njemu mešan Živan Benković. Tožil je krvnika Grgo Prišlina. Ubil mu je rod, ugrabil jedina.

Škof ne ljubi Gričarov, ali sree njegovo je pravično, suho zlato. Vskipel je, kakor grom in odpodil dvorskega župana Grga iz službe. Grga je škripal z zobmi in prisegel škofu maštevati. Zapustil je Kaptol, a pustil je na Kaptolu tata brez ušes, Martina Božića, da mu javlja vse, kaj se dogaja v mestu.

Na škofovem dvoru biva mladi Gorjanski, kot gost. Tudi škofov brat Laeko je tu. A Andjelija revica, pretaka solze ker živi v njenem srečnem Berislavu Palizni. On je njena misel, njeno hrepenenje. A tu se vrtil okrog nje kozavi sin palatina Nikole Gorjanskega. Oči mu plamte za Andjelijo, a njeno sree je hladno in žar oči Gorjanskega ne vzbuja v njej ljubezni, nego strah pred tem gra-bežljivim volkom.

Pred staro aliko Matere Božje v hodniku škofove palače se vidi čisto Andjelijo blede, zaplakano. Drhti in trepetajo, a ustne ji šepetajo — Mati! Ne zabi me!

Vidi to škof, gleda ujee Laeko, ali ljubav domovinska zahteva žrtve. Ljubav domovinska je tako velika, da ji moramo žrtvovati vse, vse in tudi svoje sree. Naj kravi, ali naj pride v krvi blagoslov narodu hrvatskemu. Tako ljubijo Hrvatje svojo domovino!

Škof Pavel pokliče Andjelijo k sebi.

— Ne ljubis ga, ali vzami ga! Vzami Gorjanskega junakinjo moja! Prinesi žrtve domovini svoji, zakaj ti si kri Horvatova! Potepaj svoje sree, da osvobodiš tisoč in tisoč bednih sree. Prelj solze, da posušiš tisoče drugih. Ko zapaziš na polju zlato klasje, ko vidiš, da se dviga iz hla mirnih ljudi proti nebu mirno dim, ko boš videla sreečen narod svoj, se tudi ti namiselnost v svoji boli svojemu srečju in poreček: Molči, potepano sree, prineslo si blagoslov in srečo narodu hrvatskemu!

In blede lice Andjelijino zasije s svetlim zasnom in reče s svečanim glasom:
— Hočem za narod svoj!

Gotovo je, dopolnjeno je. Združijo se Andjelija z Gorjanskim.

Bilo je nekega večera. Škof je po večernem dolgo molil v cerkvi. Že je legal mrak, ko se dvigne škof, da odide v svoj dvor. Naenkrat zašepeta glas iz mraka:

— Škof Pavel!
— Kdo si? — se zgane škof.
— Jaz sem frater, popotnik frater.
Škof ga ostro pogleda. Frater je zakrival obraz s kapuco.

— Ali me ne moreš poiskati v dvoru?

— Ne, ker se bojim ogleduha, a imenujem se Kvirini. — reče navidezni frater. — Obšel sem to haljo, da me nikdo ne spozna. Škof Pavel, ti dajš Andjelijo sinu Nikole Gorjanskega. Jagnje dajš volku. Čudim se ti, čudi se tudi vsa beneška republika, tudi dož, ki me je poslal k tebi. Čuj me, kaj nam Benečanom javlja Gorjanski. Evo ti pisma. Čitaj!

On samo čaka, da se mlada dva poročita. Ti postaneš slab zoper nasilstva in nasilnika, a Gorjanski hoče streti hrvatsko ligo. Meč pade na vaše glave.

Oh slabi svetlobi svetilke pri oltarju prečita škof Pavel pismo, ki mu ga je dal Benečan Kvirin. Roke so mu drhte, lica gorela.

— Nezvestoba! Sramota! A kaj stori beneška republika? — pogleda škof Kvirina.

— Evo odgovora nesem ga v Budim. Mi smo prijatelji kraljici Mariji, ali cenimo tudi vas. A v notranje posle vaše domovine se nočemo mešati. A sedaj s bogom!

Fater je zgnil v mraku in škof je odšel v dvor.

Štiri dni ni bilo škofa Pavla med svoje goste. Zapri se je v sobo in pisal pisma. Vsak čas je poletel brzi sel v katero stran kraljevine.

— Kam ti glasniki? — vpraša Gorjanski Laeka Horvata.

— Ne vem — reči mirno Laeko. Morda vabijo svate.

Peti dan stopi Laeko v sobo mladega Gorjanskega.

— Izvoli, gospod! Slišal boš od škofa Pavla odgovor na tvojo snubitev.

Gorjanski stopi veselo po koncu. Konec je njegovim mukam. Andjelija postane njegova, takaj zelo jo ljubi. Gorjanski opaze meč in nadene na glavo soboljo kapo ter gre k škofu.

Škof ga sprejme mukebo in kraj njega je stala Andjelija, oblečeno v črno.

— Hvaljen Jezus, gospod škof! Prosil sem za roko tvoje nečakinje, evo me, da slišim odgovor! — reče Gorjanski veselo.

— Odgovor? — zakriplje z zobmi škof. — Evo ga. Tam leži pismo. Polno pečatov je na njem.

To je požestki mir. Tam je tudi pečat tvojega očeta: kača, ki jo nosijo angeli. Kača je ostala, a angeli so odleteli. Pečat tvojega očeta se rdeči od sramote, zakaj mladeč, tvoj oče je lagal!

— Škof! — Krikne blede mladi Gorjanski in pograbi meč.

— Da. Lagal je! Nas poljubila, a za hrbtom brusi nože za naše glave. Izdajica je krone, izdajica zakona, izdajica hrvatskega naroda! To mu povej, od besede do besede! — je grmel škof.

— Škof! — vzkligne mladeč in stisne pesti na prsih.

— Da nisi škof...

— Mladeč! — zažuga Laeko Horvat in izdere meč.

— Ha! Ha! — se nasmehuje škof grenko. — Evo ti miru! — In zgrabi za požestki mir, ga raztrga in vrže na zemljo. — Pavel Horvat je odprl svoje sree, hotel je dati svojo kri... to nedolžno deklico, da odkupi s svojo krvjo svobodo svojemu narodu.

A tvoj oče? Potepal je zvestobo, potepal je sree! Idi! Ti nisi kriv, ali moja kri ne bo sinaha krivo-prisežnika. Idi in daj Bog, da boš boljši od svojega očeta!

— Idem — dahne mladeč. — Povem očetu, kar sem doživel v tem dvoru. Operem madež, maščujem se!

In Nikola odide iz škofovega dvora.

Kakor kip je stala Andjelija. Žalost in strah, blisk in oblak je spreletaval njen obraz. In ko je zapustil Gorjanski dvor, ji zardi obraz. Sijajna zora se pojavi v njenem očesu. Sklene roke, pogleda k nebu in pade pred ujem — škofa:

— Rešena sem! Hvala ti Bog!

In škof položi roko na glavo Andjelijino.

— Da, rešena si! Žrtvovati sem te hotel za dom, ali Bog ni dopustil, da postaneš žrtva zvižda in zlobe. Slava mu! A sedaj čuj! Iz tvojih muk se je pokazala ljubezen za našega junaka Berislava Palizno! Naj bo! Njegova si! Blagosloviljam vaju!

— Ujee! — vzkligne deklica. — Sreča me ubija!

— Ali čuj! Berislavova žena postaneš tedaj ko tej deželi zavlada pravičnim zakonom, ko uničim Jelisavo in Gorjanskega in ko zasede novi kralj svoj prestol. Prisegam ti to! Prišeži tudi ti!

— Prisegam — reče Andjelija in nekaj jo zbrade v sree. A škof se obrne k bratu:

— Ladislav, ti ostani tu! Čuvaj deklico! Po celi deželi lete glasniki z krilatimi besedami.

— Ljudje. Gorjanski je lagal. Dvignimo na prestol zakonitega kralja!

— Jaz grem po kralja Karla Dračkega.

— Kaj tako zvonijo? — vpraša kaptolski stražar grobokopa Djuko.

— Ej, škof odhaja in z njim petdeset konjenikov.

— A kam?

— Bog ve! Kri bo tekla! Tudi njegov gost je odšel, kakor strela! Ne bo svatbe! A kaj mene briga. Jaz ne želim, nego pokopavam. A vse pride počasi pod moje lopato.

IX.

In škof Pavel je držal svojo besedo. Dovolj je bilo nasilja in dovolj časti se je izkazalo ženskemu krilu, ali sedaj, sedaj je treba predati žezlo domovine v roke močnega človeka. Ako je krmilar dober, tedaj plove tudi ladja dobro. A med škofom Pavlom in hrvatsko ligo ni bilo močnejše duše ni bilo boljšega vladarja, nego bi bil Karl Drački. Sorodnik kralja Ljudevita, junak. Bil je namestnik v Hrvatski, pozna narod hrvatski. On e dini ga lahko reši, on edini ga lahko osreči. Škof je videl nasilje Gorjanskega, hotel je s krvjo odkupiti svobodo svojemu narodu. Služil je hčeri Ljudevita, a sedaj, sedaj je bila mera polna. Junaški narod hrvatski potrebuje junaškega vodjo. Svečano so zvonili zvonovi na zagrebški stolni cerkvi, ponosno in mirno so stopali hrvatski junaki spremljajoč kralja Karla Dračkega. Mlad je, lep je, a okrog njega hrvatski levi, bojovníki za pravico in svobodo. Četa za četo prihaja, a junaške čete vodijo hrabri vodje. Evo mrkih čet hrabrih križarjev. Črna je njihov plašč, beli križ se blesti na plaščih in sokolovo oko gleda izpod čela. Vodi jih junak, prior vrmski, Palizna. Četa za četo se vrsti, meša se kopje, pušice in kose. To so čete slavonske, a vodi jih Ivanuš, ban. Za njim jaše vitez Karl Drački, a kraj njega Pavel škof Horvat. Vesel je škof, vesel je kralj, a okrog vrvi narod in vzklika:

— Zdrav kralj, slava Karlu Dračkemu!

(Dalje prihodnjik.)

Vojni spomini nemškega vojaka.

Prosto prevel Jože Ambrožič.

(Nadaljevanje.)

Dne tretjega avgusta popoldne prišli so rezervisti in naša stotnija je bila polnomočna, kakor določa predpis v vojnem času. Dasi ravno nismo vedeli, kaj bomo imeli opraviti na belgijski meji, vlegli smo se vseno na večer s prisiljenim mirom v sreč. Kmalu se mora nekaj zgoditi in želeli smo, da se — samo, da smo že iz te negotovosti.

Kako malo nas je slutilo, da je to zadnja noč, ki jo prespimo na nemških tleh.

Tihí alarm je sklicel nas v jutro ob treh iz ležišč. Stotnija se je zbrala in stotnik je nam pojasnil položaj.

Povedal nam je, da moramo biti pripravljeni za odhod. Kam, da gremo, še sam ne ve. Kake pol ure pozneje priropotalo je kakih 50 tovornih avtomobilov po cesti in se vstavilo pri nas. Tudi sprevedniki avtomobilov niso vedeli ničesar in so čakali na ukaze.

Skrb in radovednost, kaj je naš prvi cilj, sta se zopet oglasili v nas. Častniki streljčki, ki so večkrat prisluzkovali pogovorom častnikov, so bili muenja, da odidemo še isti dan v Belgijo, drugi je pa zopet temu ugovarjal.

Nihče ni vedel kaj zanesljivega. Ampak povelje za odhod ni prišlo in drugi večer smo šli zopet na slamo spat. Toda sedaj počitek ni trajal dolgo. Ob eni smo bili zopet sklicani in stotnik je nas počastil z sledečim govorom:

„Mi smo,“ je dejal, „v vojni z Belgijo, sedaj je nam dana prilika, da se pokažemo junake, za služimo železne križe in nemškemu rodu izkažemo čast. Mi se bojujemo samo zoper oboroženo moč, torej zoper belgijsko armado. Življenje in lastnina stoji pod varstvom mednarodnega prava, vendar vojaki ne smete pozabiti, da je vaša dolžnost, da ohranite vaše življenje za obrambo domovine kolikor mogoče dolgo; ali pa najdražje prodate. Nepotrebno krvoprelitje proti civilnemu prebivalstvu moramo kolikor mogoče omejiti, vendar dam vam razumeti, da prevelika prizanesljivost se kaže kakor bojazen, in bojazen pred sovražnikom se ostro kaznuje.“

Po tem človekoljubnem govoru našega stotnika, smo se naložili na avtomobile in ob štirih v jutru dne petega avgusta prekorčili smo belgijsko mejo.

Da se ta zgodovinski trenotek proslavi, smo morali zaklicati „hurra“ —

Nikoli mi niso sadovi vojaške vzgoje jasneje stopali pred oči kakor sedaj.

Samo treba je reči vojakom: „Belgijski so naši sovražniki“ — in morajo verjeti. Vojak, delavec v uniformi ni vedel, kdo je njegov sovražnik.

Ako bi nam rekli: „Holandejski je tvoj sovražnik,“ mi bi ravno tako verjeli in bi morali verjeti, ter na povelje streljati nanje.

Mi, nemški državljani v uniformi, ne smemo imeti svojih misli, ali pomislekov. Nam določujejo drugi sovražnika in prijatelja; kakor oni hočejo in kakor zahteva njih lastni interesi.

Francos, Belgijec, Italijan je tvoj sovražnik. Streljaj lepo, mirno, kakor ti ukazujemo in si ne delaj nepotrebnih skrbi.

Dolžnost imaš — izpolnjuj jo — in ne odpiraj gobca!

Take in enake misli so se vrtele po mojih možganih pri prekoračanju belgijske meje. In da sam sebi malo oprostim, ker so mi to morilno rokoletstvo vsilili, sem si pri govorjal: „Res je, da nimam očetnjave kot delavec, da jo braniš, imaš pa dom braniti pred opustošenjem.“

Ali ta tolažba je bila slaba in ni držala še en dan.

Na precej hitro vozečih avtomobilih smo dosegli proti osmi uri naš prvi cilj; majhno, ampak lično kmečko vas. Prebivalci vasi, akozi katere smo se do sedaj peljali, so nas gledali začudeno, in nam vsem se je zdelo, da ti ljudje niti ne vedo, čemu se peljemo v Belgijo. Bili so prebujeni iz spanja in napol oblečeni so gledali skozi okna naše avtomobile.

Ko smo se vstavili in izstopili, prišli so kmetje iz vasi brez vsake

ga strahu k nam in ponujali nam jedi. Ker nismo imeli poljske kuhinje s seboj, smo se veselili so-vražnikovih dobrotljivosti, posebno pa še, ker pod nobenim pogojem niso hoteli vzeti denarja. Pripovedovali so nam, da so belgijski vojaki odšli, pa da ne vedo kam.

Po kratkem oddihu smo začeli korakati dalje in avtomobili so se odpeljali nazaj. Kmalu smo bili na pohodu eno uro, že so pridrevili za nami konjiki. Dragonci in huzarji so nam poročali, da je v vsej okolici po vseh cestah na pohodu nemška vojska. Kmalu za njimi je pridrevila kolesarska stotnija, šinila mimo in nas pustila v ozadju.

Nam se je vrnil pogum, čutili se nismo več osamljene v tuji deželi.

V naši stotniji je postajala kletve čim dalje glasnejša. Vsak se lahko vozi, ali jaše, samo mi moramo korakati. Kar se samo osebi razume: začutili smo vsi, da se nam godi velika krivica. Če tudi naše godrnjanje in naše kletve niso nič izdale, vendar so se naše misli obrnile vsaj za trenotek od telečnjaka, ki je kakor svinec visel na našem hrbtu.

Vročina je bila neznosna in pot je nas oblival curkoma. Čisto novo ostro jermenje in nove uniforme rezale so na mnogih krajih telo, in na bokih smo imeli vsi velike rane. Zato je bilo nam v veliko veselje, ko smo se ustavili pred nekim poslopjem in se smeli vleči v travo.

Ležali smo mogoče kakih deset minut, ko se je začelo pokanje pušk. Kakor od električnega toka prešinjani smo skočili k puškam. Sedaj je streljanje postajalo vedno glasneje, dasi je moralo biti oddaljeno približno tri kilometre. Takoj smo morali iti naprej.

Po obrazih in obnašanju vojakov se je lahko spoznalo, da je neki čut v notranjosti dobil premoč, katerega mogoče popreje se poznali niso. Sam na sebi sem zapazil veliko spremembo. Bojazen in radovednost preteptale so se po mojih mislih, v glavi se mi je vrtele in pri srečju se mi je zdelo, da se zopet vse skupaj stiska. Ali pred mojimi tovariši sem hotel skriti bojazljive čute. Vem, da sem se trudil na vso moč, če se mi je pa boljše posrečilo kakor drugim, katerim sembral bojazen raz obraz — skoro dvomim.

Vedel sem, da bodem v ognju v teku pol ure, pa vendar sem se trudil pregovoriti druge, da predno pridemo tja, bode že vse končano. Vsako misel, katera mi je dajala količjak upanja, držal sem trdno — krčevito.

Pripovedovali so nam, da vsaka krogla ne zadene — rane v najnovejšem času so le prestreljeno meso — krogle ne povzročajo nevarnih ran itd.

To so bile misli, v katere sem se zatopil in se goljufal z njimi. In pomagalo mi je. Nisem postal le mirnejši, ampak še skoro opazil nisem, da smo se približali bojni črti.

(Dalje prihodnjik.)

DOPIS.

Cleveland, O. — Ni moja naveda dopisovati in hvatiti naselbino ali rojake. Ker pa vidim napredek slov. naselbine v Clevelandu, hočem tudi jaz napisati par vrstic.

Povsem napredujejo naša slov. podporna društva in posebno se je začela razvijati dramatika. Vseskozi vidimo za mali denar kako lepo igro.

V nedeljo 25. marca nam je „Slovenski očetstinski klub“ št. 27 priredil igro „Grobovi bodo spregovorili.“ Igra je bila jako pomenljiva in jako dobro izpeljana, kolikor se zamore zahtevati še od mladih igralcev.

V nedeljo 1. aprila nam je priredilo društvo Lunder - Adamič krasno igro „Lepa Vida.“ To dr. je poznano kot eno prvih v dramatiki in je pod vodstvom učitelja dramatike g. Avgusta Grobošiča.

Ker pa brez mene ne mine nikaka veselja, sem hotel biti tudi tukaj navzoč.

Igra je bila naznanjena za pol osmih zvečer, začela se je pa res ob osmih. Ker se nisem oziral na

točnost prepisane ure, sem zamislil samo deset minut, toda mi ni bilo bilo zasedeni in prostora sem moral za kazen v ozadju sedeti tri ure steno podpirati. Bil sem pa jako zadovoljen, da sem vsaj iz ozadja opazoval naše igralce.

Pred igro in med dejavnimi igrala godba „Hirija“ pod vodstvom g. R. Perdana.

Vloge oseb so bile: Andrej Kogoj, trgovec v pomorskem mestu (v osebi g. F. Souraka) je bil mladi igralce svoje vloge precej dobro izvršil, le nekoliko preveč se je oziral na šepetale. Uloga njegova mati (v osebi gospe Trebec) je tako fino igrala, da nismo mogli predstaviti, da igra, ampak da se v resnici godi.

Martin Sodja, svetovalec v vojski (v osebi gospoda J. Samulja) je jako dobro izpeljal, posebno je pa bilo poslušalec vse njegovo glasno in razločno govorjenje, kar se večkrat pogreša pri igri.

Le njegova maska (lasje), ki ni bila belá, so bili prekratki, kar se spodaj videli čmi njegovi.

Vida, njegova hči (glavna vloga v osebi gospodične K. Pire), svojo vlogo skozinsko prav le vrstno pogodila. Ona je tako dobro znala igro na pamet, da ji je lahko igrala že pred več tedni, smo včasih je prehitro menjala lastost v veselje, vendar to je bila malenkost proti njeni teški vlogi.

Grofica Gadolla (gospa I. Scherfrer) je prav elegantno igrala. Njegov svetovalec je vselej napravila nekako nejevoljo, ker je tako strogo in ponosno nastopala proti lepi mladi Vidi.

Alberto, njen sin (g. J. Rogelj), je bil res videti pravi kavalir in zapeljivek krasnega spola, hko bi se bil vedel z obnašanjem in pogledi bolj koketno do ljubice, mlade Vide, kar bi bilo boljše.

Volpino, oskrbnik grofice (g. A. Slabe), je bil dober za svojo vlogo.

Marjeta, služkinja pri grofu (gospa R. Stegovec) je bila prav dobra, posebno njena pesmica nam je ugajala, samo včasih je bila na preveč trd, domači glas.

Mornarji s svojimi zagorelimi brazji so bili res pravi tipi s Pi-morja. Nehote so nam uhajali v misel časi, ki smo jih preživeli ob obali Jadranskega morja, ko smo nastavljali vade ribicam — in opazovali mornarje.

Igra je vseskozi prav dobro izpala.

Po igri je bila zabava in ples. Ves čas sem z nogo ubiral takti krasnimi, harmonično ubranimi melodijami godbe Hirija v nadi, da tudi jaz zavrtim svojo boljše polovico.

Samo dvakrat se mi je izpolnila želja, ker bilo je preveč drugih parov, ki so bili še bolj potrebni kakor jaz. In pa ti isti sitni mošje je začel kazati točnost poljejske ure. In tako smo se mogli razhajati v veselju in zadovoljstvu.

Uvidel sem pa tudi potrebo „Nar. Doma“ kljub temu, da se je v teku enega leta nabralo že približno enajst tisoč. Vas, cenjeni rojaki, opomnim, da še enkrat ne koliko bolj globoko posežemo v žep in Nar. Dom se bo začel graditi. Gotovo ga ne mislite postaviti kje pri glavni ulici, ker tam bi nas polična kara delala zoper nerovnost, kakor nas dela v tej dvorani, kjer ne moremo eden drugega razumeti.

Zavedni proletari.

Po igri je bila zabava in ples. Ves čas sem z nogo ubiral takti krasnimi, harmonično ubranimi melodijami godbe Hirija v nadi, da tudi jaz zavrtim svojo boljše polovico.

Samo dvakrat se mi je izpolnila želja, ker bilo je preveč drugih parov, ki so bili še bolj potrebni kakor jaz. In pa ti isti sitni mošje je začel kazati točnost poljejske ure. In tako smo se mogli razhajati v veselju in zadovoljstvu.

Uvidel sem pa tudi potrebo „Nar. Doma“ kljub temu, da se je v teku enega leta nabralo že približno enajst tisoč. Vas, cenjeni rojaki, opomnim, da še enkrat ne koliko bolj globoko posežemo v žep in Nar. Dom se bo začel graditi. Gotovo ga ne mislite postaviti kje pri glavni ulici, ker tam bi nas polična kara delala zoper nerovnost, kakor nas dela v tej dvorani, kjer ne moremo eden drugega razumeti.

Zavedni proletari.

Po igri je bila zabava in ples. Ves čas sem z nogo ubiral takti krasnimi, harmonično ubranimi melodijami godbe Hirija v nadi, da tudi jaz zavrtim svojo boljše polovico.

Samo dvakrat se mi je izpolnila želja, ker bilo je preveč drugih parov, ki so bili še bolj potrebni kakor jaz. In pa ti isti sitni mošje je začel kazati točnost poljejske ure. In tako smo se mogli razhajati v veselju in zadovoljstvu.

Uvidel sem pa tudi potrebo „Nar. Doma“ kljub temu, da se je v teku enega leta nabralo že približno enajst tisoč. Vas, cenjeni rojaki, opomnim, da še enkrat ne koliko bolj globoko posežemo v žep in Nar. Dom se bo začel graditi. Gotovo ga ne mislite postaviti kje pri glavni ulici, ker tam bi nas polična kara delala zoper nerovnost, kakor nas dela v tej dvorani, kjer ne moremo eden drugega razumeti.

Zavedni proletari.

Po igri je bila zabava in ples. Ves čas sem z nogo ubiral takti krasnimi, harmonično ubranimi melodijami godbe Hirija v nadi, da tudi jaz zavrtim svojo boljše polovico.

Samo dvakrat se mi je izpolnila želja, ker bilo je preveč drugih parov, ki so bili še bolj potrebni kakor jaz. In pa ti isti sitni mošje je začel kazati točnost poljejske ure. In tako smo se mogli razhajati v veselju in zadovoljstvu.

Uvidel sem pa tudi potrebo „Nar. Doma“ kljub temu, da se je v teku enega leta nabralo že približno enaj